

ÇÖPLERİNİ DOĞRU AYRIŞTIR

Kiracı olarak oturan sizler için enformasyon ve ipuçları

Değişik tür çöpler

Farklı çöpleri nereye bırakacağını bilmen önemlidir. Farklı binalar ve farklı konut bölgelerinde farklılıklar olabilir. Oturduğun yerde geçerli olan kuraldan emin değilsen bunu ev sahine sor.

Şöyle ayırıştır

Ok işaretini takip et ve çöplerin içinde nelerin ayrıştırılması ve nereye bırakılması gerektiğine bak. Hemen farkına varacağı gibi normal çöp poşetine konacak fazla bir şey kalmıyor!

Tehlikeli atıklar

Ayrıştırman gereken en önemli şey tehlikeli atıktır, çünkü bu ayrıştırılmadığında toprağı ve suyu zehirler. Örneğin elektronikler ya da lambalar için en yakınındaki çevre odasında çöp sandığı bulunmazsa bu atığı belediyenin geri dönüşüm merkezine bırakman gerekir. Ürünü satın aldığın dükkana da atığı alıp almadıklarını sorabilirsin. Örneğin eczaneler eski ilaçları geri almaktadır, bazen küçük elektronik aletler ve lambalar için gıda marketinde atık kapları bulundurulur.

İlaçlar

İlaçlar hiçbir zaman tuvalete atılmamalı ya da pissu giderine boşaltılmamalıdır. Kanalizasyon arıtma tesisleri bu tehlikeli maddeleri ayrıştırıramaz, bunlar akarsulara karışır. Bırakacağı yer: Bir eczane.

Kimyasallar

Örneğin: Boya, çözeltiler, yapıştırıcı, macun, sprey şişeleri, sert temizlik malzemeleri ve tırnak ojesi. Bırakacağı yer: Oturduğun bölgenin çevre odasında varsa kimyasallar için özel kaplara ya da belediyenin geri dönüşüm merkezine.

Lambalar

Örneğin: Ampuller, LED-lambaları ve florans lambalar.

Bazı lambalarda mevcut en tehlikeli zehirlerden biri olan cıva maddesi bulunur.

Bırakacağı yer: Sana en yakın çevre odasında varsa lambalar için özel kaplara, gıda marketi ya da belediyenin geri dönüşüm merkezine. Lambayı satın aldığın dükkana da eski lambanı alıp alamayacaklarını sorabilirsin.

Bataryalar

Örneğin: El feneri, kumanda cihazı ya da bilgisayar aksamlarındaki ayrılabilir küçük piller.

Bırakacağı yer: Batarya yuvası ya da benzeri kap.

Elektronik

Örneğin: Bilgisayar, TV-cihazları, oyuncaklar, elektrikli ev aletleri ve araç gereçler gibi küçük ve orta büyüklükte cihazlar. Kablosu ya da bataryası olan her şey.

Bunların içinde insan ve çevre için zararlı olan freon, cıva, kadmiyum, kurşun ve diğer maddeler bulunabilir.

Bırakacağın yer: Sana en yakın çevre odasında varsa elektronikler için özel kaplara ya da belediyenin geri dönüşüm merkezine. Ürünü satın aldığın dükkana da eskisini alıp almadıklarını sorabilirsin.

Pilli oyuncaklar:

Önce bataryayı çıkar ve bir batarya kabına koy. Sonra oyuncacı elektronik atık kabına bırak.

Sidan 4/Sayfa 4

Ambalajlar

Neredeyse aldığımız herşey değişik ambalajlarda paketlenmiştir ve bu da büyük miktarda atığa yol açmaktadır. Tüm ambalajlar geri dönüşüm işlemine girebilir, o nedenle bunları diğer ev atıklarıyla birlikte atmayıp ayrıştırmalısın. Örneğin süt paketleri, plastik kapaklar ve kartonlar böyle ürünlerdendir. Oturduğun bölgede diğer ev atıklarını bıraktığımız yere ambalajları bırakamazsan ambalajların bırakıldığı en yakın geri dönüşüm merkezini bulman gerekir. Genellikle bu tür geri dönüşüm merkezleri evine yürüyüş mesafesindedir.

İpucu!

Kutu ve ambalajlarda yiyecek artığı olmamasına dikkat et, bunları suyla çalkalarsanız iyi olur. Şişe ve kutu kapaklarını çıkar. Bunlar genellikle metal ve plastikler için olan kaplara konulabilir. Çok yer kaplamaması için bütün kartonları katla ya da bastır.

Kağıt ambalajlar

Örneğin: Süt ve meyva suyu paketleri, kağıt poşetler, şeker poşetleri, ayakabı kutuları, tuvalet ruloları ve oluklu mukavva kutuları.

Bırakacağın yer: Kağıt ambalajlar için özel variller.

Ama şunlar değil: Zarf, yanıcı ev atıklarına konulur. Gazete, reklam kağıtları ve benzerleri gazete variline bırakılır.

Gazeteler

Örneğin: Günlük gazeteler, dergiler, kataloglar, reklam kağıtları, broşürler, resim kağıtları ve cep kitapları.

Bırakacağın yer: Gazeteler için özel variller.

Ama şunlar değil: Zarf ve ciltli kitaplar yanıcı ev atıklarına konulur. Kağıt poşetler de buraya bırakılmayıp kağıt ambalajlar için özel kutulara konulur.

Sidan 5/Sayfa 5

Plastik ambalajlar

Örneğin: Şişeler, kutular, küçük kovalar, bidonlar, plastik poşetler, dolum paketleri, tüpler, cips poşetleri ve straför.

Bırakacağın yer: Plastik ambalajlar için özel kutular.

Ama şunlar değil: Oyuncaklar, meyva suyu kabı ya da plastik kızartma küreği. Böyle şeyler belediyenin geri dönüşüm merkezine ya da yanıcı ev atıklarına konulur.

Para iadeli şişeler

Örneğin: Para iadeli gazoz kutuları ve pet şişeler.

Bırakacağın yer: Para iadesi yapılan gıda marketine bırakıp paranın bir bölümünü geri alırsın.

Cam ambalajlar

Örneğin: Renkli ya da renksiz camdan şişe ve kaplar.

Bırakacağın yer: Renkli ya da renksiz camlar için özel kaplara.

Ama şunlar değil: Bardaklar, porselen, seramik ve ambalaj olmayan diğer şeyler. Bunlar büyük çöpler bölümüne ya da yanıcı ev atıklarına konulur. Lamba ve floranslar da cam ayrışımına dahil değildir.

Metal ambalajlar

Örneğin: Konserve kutuları, boş sprey şişeleri, tüpler, şişe kapakları ve metal kapaklar.

Bırakacağın yer: Metal ambalajlar için özel kaplar.

Ama şunlar değil: Metal hurda, yapı teknik sistemleriyle ilgili parçalar, kızartma tava ları, ve ambalaj olmayan diğer ürünler. Bunlar büyük çöpler bölümüne konulur ya da belediyenin geri dönüşüm merkezine bırakılır.

Sidan 6/Sayfa 6

Birçok konut bölgelerinde gıda atık ayrışımı ayrı olur, ama hepsinde böyle değildir. Gıda atığı biyogaza dönüştürülür ya da organik gübre olarak toprak olur. Bunun başarılı olması için iyi bir ayrıştırma işleminin olması gerekir.

Gıda atıkları

Örneğin: Yemek tabağından artanlar, çürük elmalar, muz ve karides kabukları. Peçete, ev temizlik kağıtları, kahve telvesi ve çay poşetleri de gıda atığı sayılır.

Bırakacağın yer: Özel bir poşete koyarak sonradan gıda atıklarına bırakılır.

Ama şunlar değil: Sigara izmaritleri ya da enfiye, bunlar yanıcı ev atığı olarak ayrıştırılır.

Tekstil

Örneğin: Kıyafetler, ayakabı ve perdeler.

Bırakacağın yer: Yırtık olmayan temiz kıyafetleri toplama noktalarına bırakabilirsiniz. Yırtık kıyafet ve ayakabılar çok yer kaplamıyorsa normal yanıcı ev atıklarına konulur, aksi halde büyük çöp odasına konulur ya da belediyenin geri dönüşüm merkezine bırakılır.

Sidan 7/Sayfa 7

Büyük çöp atıkları

Örneğin: Kırık mobilyalar, kızartma tava ları, büyük karton kutular ve normal çöp poşetine sığmayan başka iri atıklar.

Bırakacağın yer: Büyük çöp odası, oturduğun bölgede böyle bir yer yoksa belediyenin geri dönüşüm merkezine bırakılır. Bazı konut şirketleri yılın bazı günlerinde temizlik faaliyeti düzenlemektedir ve çöplerini atabileceğin konteynerler koyarlar.

Büyük çöplerinizi bodrum koridorlarına ya da çöp varilinin dışına bırakmadığın için teşekkürler. Aksi halde bu durum yangına sebebiyet verebilir, zararlı hayvanları çeker ve yoldan geçişleri güçleştirir. Üstelik çöpleri uygun olmayan bir yere bırakırsan başkalarının da aynı şeyi yapmaları riski doğar ki bu da yaşanan bölgenin çöp dolu ve na hoş bir çevre olmasına yol açar.

Kalanlar ...

Diğer atıklar

Normal çöp poşetinize atacağınız tek şey bunlardır!

Yanıcı ev atıkları

Örneğin: Çocuk bezleri, sargı bezleri, kadınların aybaşı bezleri, elektrikli süpürge poşetleri, bulaşık fırçaları, zarf, enfiye ve izmaritler. Ayrıştırılmayanlar normal çöp poşetine atılır ve sonradan yakılır.

Bırakacağın yer: Normal öp poşetine koyup yanıcı ev atıkları için ayrılan kaba (bazen buna diğer atıklar denilir) atarsın.

Tebrikler!

Sidan 8/Sayfa 8

Daha az atık akıllıcadır

öp yığınını azaltmak ve aynı zamanda paradan tasarruf etmek için yapabileceğimiz çok şey vardır. Burada birkaç ipucu yer almaktadır:

- Daha az miktarda satın al,
- Kullanılmış eşya satın al,
- Uzun süre dayanan şeyler satın al,
- Bozulan eşyaları tamir et,
- Plastik poşeti bir defadan fazla kullan ya da markete giderken kendi bez poşetini yanında götür,
- Suyu pet şişe ya da kutudan içmek yerine musluktan iç,
- Yiyecek alışverişini iyi planla ki herşey tarihi geçmeden önce pişirilmiş olsun.

Sat, değiştir ya da bağışta bulun

Kullanılabilir eşyaları atmak büyük bir kaynak israfıdır. Bugün bozuk olmayan ve temiz, ama artık istemediğin eşyalarını değiştirmek, satmak ya da başkalarına vermenin birçok yolu vardır. Örneğin bir mobilyadan kurtulmanın en rahat yolu da genellikle budur. İnternette değiştirme ve satış aracılığı yapan birçok web sitesi bulunmaktadır. Blocket ve Tradera buna birkaç örnektir, ama Facebook' ta da yerel gruplar vardır. Bulunduğunuz bölgedeki, belki evinize gelip eşyalarımızı götürebilecek bir hayırsever örgütle de konuşabilirsin.

Bazı apartmanlarda ve geri dönüşüm merkezlerinde geri dönüşüm odaları bulunur, oraya bozuk ve yırtık olmayan temiz eşyalarını bırakabilir ve kendin de kullanabileceğin başka eşyalar bulabilirsin. Ama, divan ya da yatak gibi yumuşak mobilyalarda tahta kuruları olabileceğini aklından çıkarma.

Şunları biliyor muydun:

Cam ambalajlar kalitelerinden bir şey kaybetmeden sayısız defalar geri dönüşüm işleminden geçirilebilmektedir. O zaman kum, soda ve kireç gibi hammaddelerden tasarruf edilir. Ayrıca geri dönüşümle elde edilen cam için, yenisine oranla daha az enerji harcanır. Yeni bir hammaddeden yeni ürün çıkarma işlemine kıyasla, geri dönüşümle elde edilen cam işlemi karbondioksit salımını yüzde 41 oranında azaltmaktadır.

Geri dönüşüme giden kağıt ve karton ambalajlar sayesinde yeni ağaçlar kesmemize gerek kalmayacaktır. Bir ton geri dönüşüm kağıdı yaklaşık 14 ağaca denk gelir. Yenisini kullanmak yerine geri dönüşüm kağıdı kullanmak, enerji ve kimyasallardan tasarruf etmek demektir. Kağıt yaklaşık yedi kez geri dönüşüm işlemine girebilir. 11 adet para iadeli içecek kutuları 5 dakikalık duş için harcanan enerji tasarrufu sağlar.

- Bir poşet yiyecek atığı, 2,5 kilometrelik otomobil sürüşüne yetecek kadar biyogaza dönüşebilir.
- Herkes şişe kapaklarını geri dönüşüme bıraksaydı elde edilen çelikten her yıl 2 200 adet yeni otomobil üretilirdi.
- İsveç evlerden çıkan yiyecek atığının % 99'unu geri dönüşüm işlemine tabi tutmaktadır.

*Insticksblad till SABOs broschyr **Sortera dina sopor rätt**
Språk: Turkiska*

**Geri dönüşüm işlemi uyguladığın ve doğru ayrıştırma yaptığın için teşekkürler.
Birlikte enerji tasarrufunda bulunabilir ve doğa ile çevre tahribatını engelleyebiliriz!**